

Lausanne i 1958, nu er slået helt igennem til forklaring af erosionsformer på sandstensbænkene, skrålejrning, krydslejrning og laminering.

Lagfølgen i Wienerwalds kalkalpine zone rækker fra Øvre Perm til kvartæret.

I Flysch-zonen gennemgås 7 ekskursioner gennem terrænet og i den kalkalpine zone 6 ekskursioner.

Kaj Hansen

James R. Nicolson: Shetland.

(The Island Series). David & Charles Ltd., Newton Abbot 1972. 246 s., 8 fig., 29 pl. m. fotos, 2 kort. 14,5 × 22 cm. £ 3.25.

Bogen er et bind i forlagets Ø-serie, den er skrevet i et let læseligt og farverigt sprog og omfatter alle sider af Shetlandsøernes geografi. Læst med »økologiske« briller får beskrivelsen af det isolerede øsamfunds erhvervsforhold, specielt crofter-fisker-systemet, en ny og værdifuld dimension, og for danske geografer ligger en sammenligning med Færøerne snub-lende nær.

Ruth Helkiær Jensen

Kortfattet oversigt over Nederlands geografi.

Haag/Utrecht 1974. (Den hollandske Ambassade, Kbhnv.). 40 s., 19,5 × 30 cm.

Den nederlandske ambassade udsender et omfattende materiale til undervisningsbrug, såvel publikationer, film, dias som plakater. Dette hæfte er et smukt eksempel på det kvalitetsmæssigt høje niveau.

En række af Nederlands geografiske problemstillinger gennemgås nærmere i en atlaspræget opstilling. Blandt emnerne findes f.eks.: landvinding, poldere, randstad, de store havne og egnsudvikling. Hæftet anbefales varmt til brug i geografiundervisningen i HF, gymnasium og på højere læreanstalter, ligesom ambassadens oplysningsvirksomhed fortjener stor opmærksomhed.

Christian Wichmann Matthiessen

Atlas d'aquitaine.

Association pour la réalisation de l'atlas d'aquitaine. Institut de géographie et d'études régionales de l'Université de Bordeaux III. Paris 1973. 34 tavler, 46 × 53 cm.

Det her behandlede område er delt i 5 departementer: Gironde, Dordogne, Lot et Garonne, Landes og Pyrénées Atlantique. Værket indeholder nu ca. 67 kortblade, og den samlede region har en befolkning på godt 2½ million. I morfologisk og klimatologisk henseende er der stor variation, mod syd Pyrenæerkæden og dennes forland, mod nordøst en sydvestlig zone af det franske centralmassiv, og mellem disse et rigt varieret bloklandskab. Endelig har man mod vest det store sletteland Les Landes, med særlige typer langs Atlanterhavets kyst. Den klimatiske opdeling er meget kompliceret i henseende til vandøkonomi og temperaturgang. Årsnedbøren ligger således mellem 2000 mm og 6-700 mm.

Man får et righoldigt billede af befolkningsudviklingen fra omkring år 1880, og i kort nr. 11 en opgørelse af ændringerne, regioner med tab på 40 % og voldsomme ophobninger i andre egne. Indvandring af fremmede har spillet en stor rolle, i året 1968 fik man ca. 100.000 navnlig fra Spanien og Italien. Landbruget har i nogle egne haft stor fremgang. Blandt de særlige produkter må fremhæves vin i Garonnelandet og i Pyrenæernes forland. Frugt og grønsager samt tobak væsentlig mod nordøst.

Industrien er gammel, men har i de sidste årtier haft en stærk udvikling, metalindustrien i Bordeaux-Arcachon, i Pyrenæerlandet samt i Dordogne og i Lot et Garonne. Træindustrien har en tradition i Les Landes, men breder sig.

En særlig behandling får den sekundære bosættelse, op til 70 % af husene er visse egne i fremmed brug.

Det er et fransk grænseland med mange gamle minder. Det er et svagt og et rigt land.

Niels Nielsen

H. Kohl m. fl. (Herausg.): Die Bezirke der Deutschen Demokratischen Republik.

Ökonomische Geographie. VEB Hermann Haack, Gotha/Leipzig 1974. 464 s., 20 kort, 52 kortskitser og diagrammer, 110 tabeller m.m. 16,5 × 23 cm. M 34.00.

Dette værk er blevet til ved et samarbejde mellem en stor gruppe østtyske geografer, hvoraf i alt 31 er nævnt ved navn. Det er først og fremmest en regionalgeografisk gennemgang af DDR. I 15 kapitler behandles udførligt et tilsvarende an-

tal regioner, normalt af lokale forskere, der nøje kender deres områdes forhold og problemer. Efter de regionale afsnit følger 96 sider tabeller og tematiske kort over hele DDR, der udmærket sammenfatter forholdene i landet som helhed. Til afslutning bringes bl.a. en udførlig litteraturfortegnelse og et stedregister.

Trods de mange medarbejdere har redaktionen opnået et vist ensartet præg over kapitlerne. De er særdeles dybtgående og giver et godt billede af DDRs forskellige dele, deres vilkår og problemer. Naturgeografiske forhold omtales ret kort, befolkningsforholdene betydelig mere udførligt. Erhvervsforholdene, der naturligt er bogens tyngdepunkt, belyses mange steder i små regioner, hvis samlede erhvervs- og befolkningsstruktur behandles i sammenhæng. En styrke er de mange udmærkede kort, kortskitser og tabeller, der gør bogen særdeles værdifuld som håndbog for viden om DDR.

Aage Aagesen

Dieter Kellert: Beiträge zur regionalen Küstenmorphologie des Mittelmeerraumes.

Gargano/Italien und Peloponnes/Griechenland. Supplementband 19. Gebrüder Borntraeger, Berlin, Stuttgart 1974. 161 s., 26 fig., 30 fotos, 2 tabeller og 1 kort. 17 × 24 cm.

Forfatteren gennemgår kystzonen på de to halvøer Gargano på Italiens Adriaterhavskyst og på Peloponnes og viser, hvordan ændringer af kystformen kan sættes i forbindelse dels med ændringer i vandstanden og dels med klimaforandringerne i Middelhavsområdet.

Kaj Hansen

M. F. Thomas & G. W. Whittington (eds.): Environment and Land Use In Africa.

Methuen, London 1969, New York: Barnes & Noble. 554 s., 98 fig., 8 pl. 15 × 23 cm. £ 4.50.

Bogens dominerende tema er udtrykt i titlen og spænder over et bredt spektrum af fysisk-geografiske, biologiske og sociale studier. Emnerne præsenteres i originale afhandlinger, der er opdelt i 3 grupper: Det fysiske miljø, det politisk-sociale miljø og en række detaljerede case-studies. Disse er udelukkende hentet fra de områ-

der, der har engelsk undervisningsprog, hvilket dog ikke forringer intentionerne og opfyldelsen af dem i dette fortrinlige værk.

Ruth Heikiær Jensen

Carl Rathjens, Carl Troll & Harald Uhlig (Hrsg.): Vergleichende Kulturgeographie der Hochgebirge Südasiens.

(Erdwissenschaftliche Forschung, Bd. V). Franz Steiner Verlag, Wiesbaden 1973. 186 s. + 32 pl., 28 fig. 21,5×29 cm. 80 DM.

Det overordnede synspunkt for dette værk kan afledes af det arbejde, der er udført af IGU-kommissionen for de eurasiske bjergområders landskabsøkologi. Overført til kulturgeografi bliver landbrugs- og græsningssystemers regionale og højdebetingede udformning det centrale, og bogen indeholder 19 overvejende tyske forskeres bidrag til sammenlignende studier over disse emner i bjergområderne fra det østlige Tyrki til Himalayas østlige udløbere i Yunnan og Thailand. Stoffet falder i tre dele. Først dyrkningssystemer, hvorunder studiet af landbrugsfællesskab har meget stor almen interesse. 2. del indeholder 8 afhandlinger om risbrug, dels lokaliserede typer dels klassifikationsforsøg, mens 3. del omhandler typer af nomadisme i hele området, transhumance i Nepal og permanent kvægbrug eksemplificeret ved Nuristan.

Ruth Heikiær Jensen

B. N. Sinha: Industrial Geography of India.

The World Press Private Ltd., Calcutta 1972. 320 s., 136 tabeller, 14 tavler, 60 fig. 27,5×22 cm. Rs 60.00, \$ 15.00, £ 5.50.

Bogen er en uhyre traditionel økonomisk-geografisk oversigt over indisk industri (inkl. minedrift og plantagedrift), gennemgået branche for branche. Der gives oplysning om den historiske udvikling, lokaliseringsmønstret, produktionens og virksomhedernes størrelse m. v. Selv om bogen er udkommet i 1971, er de nyeste oplysninger fra midten af 1960'erne.

Såvel afsnittene om de enkelte industrigrene som introduktionsafsnittet indeholder overvejelser om den fremtidige udvikling, der som helhed virker lidet un-

derbyggede. Ifølge forfatteren går de fleste brancher en strålende fremtid i møde. I nogle betragtninger over den regionale skævhed i den industrielle udvikling anføres forholdet mellem industribeskaftigelsen og staternes areal som indikator for skævheden.

Bogen er et eksempel på en udbredt, bevidstløs-beskrivende og godtkøbs-filosofierende form for økonomisk geografi. Alligevel indeholder den en mængde anvendelige oplysninger fordelt rundt om i teksten og især i de mange tabeller, diagrammer og kort.

Steen Folke

Reid A. Bryson & Kenneth Hare (eds.): Climates of North America.

World Survey of Climatology, Vol. 11). Elsevier Scientific Publishing Comp., Amsterdam 1974. 420 s., talr. fig., kort og tabeller. 21,5×30 cm. 137 Dfl.

Det hermed foreliggende bind udgør nr. 11 i rækken af ialt 15 bind i serien: World Survey of Climatology, (se anm. GT 70. bd. 1971 og 73. bd. 1974). Opbygningsmæssigt adskiller dette bind om Nordamerikas klima sig ikke fra seriens øvrige bind, i indledningskapitlet behandles således overordnede elementer som den atmosfæriske cirkulation, idet verdensdelen betragtes under ét. De efterfølgende 3 kapitler omhandler klimaet i delområder, her Canada og Alaska, den resterende del af USA samt Mexico, hver enkelt kapitel er efterfulgt af klimadata fra udvalgte stationer, disse data er arrangeret efter samme skema som er benyttet i de øvrige bind.

Kapitlet om Canadas og Alaskas klima er afgjort bogens bedste, ud fra en række kort, som alle er i samme format (A5) belyses her fordelingen af de enkelte meteorologiske/klimatologiske elementer, og ved hjælp af energibalancetragtninger lykkes det at sammenfatte elementerne, således at det ikke blot virker som en op-hobning af data. Et af resultaterne af energibetragtningerne, som tydeligvis er inspireret af den sovjetiske klimatolog Budyko, er kortene over nettostrålingen som på årsbasis viser sig at være positiv for hele området. Fremstillingen af klimaet i den øvrige del af USA er ikke så skarp; gennem et stort antal kort og tabeller præsenteres variationen i elementer fra de mest centrale som solstråling til de mere perifere som antal dødsfald ved

lynedslag, alligevel savnes et element som nettostråling belyst. Kapitlet om Mexicos klima er både i omfang og indhold begrænset i forhold til de omtalte kapitler, således dækker fordelingskortene kun variationer i temperatur og nedbør.

Anvendeligheden af denne bog som en del af et opslagsværk er blevet stærkt forøget ved den standardisering der har fundet sted af tabeller og enheder (meter og °C), men det ville være ønskværdigt om dette var nået endnu længere, således at de enkelte kapitler var opbygget over samme model, hvilken især udmærket kunne være den canadiske.

Henrik-Sogaard

Howard F. Gregor: An Agricultural Typology of California.

Geography of World Agriculture, 4. Akadémiai Kiadó, Budapest 1974. 107 s., 16 fig., 11 pl. 24×17 cm. \$ 6.60.

Howard F. Gregor er afgjort en kapacitet på landbrugsgeografiens område og specielt det californiske landbrug, som han har behandlet i flere tidligere artikler. Typologiseringen er den af U.S. Census of Agriculture benyttede, som der i øvrigt ikke er rørt ved. Skildringen af de enkelte landbrugstyper lægger især vægt på lokaliseringsforhold og konkurrenceforhold, kun i ringe grad på økonomi, endside på økologi. Således gøres der meget lidt ud af vandingsproblematikken. Det er også småt med produktions- og værdital. De få, der er, stammer fra U.S. Census of Agriculture, 1964, og man står derfor noget usikker over for værdien af bemærkninger som, at forbruget af svinekød i California er gået ned med over 70 % siden 1951 (til hvornår?). Men selv om det er perioden 1934-54, der specielt refereres til, er der ingen grund til at betvivle, at skildringen også har aktuelle kvaliteter, selv om de ikke er udmøntede i tal.

Viggo Hansen

Henry Morton: Skitsebog og Dagbog fra Dansk Vestindien 1843-44.

Dansk Vestindisk Selskab 1974. 184 s., talr. tegn. og akvareller. 32×22 cm, kr. 180.-.

I vinteren 1843-44 berejste amerikaneren Henry Jackson Morton de dansk-vestindiske øer. Han var præst i Philadelphia, en